
REPORTER ÎN VIAȚA TEATRALĂ

O piesă „serioasă” la Teatrul de Comedie

REGELE IOAN de William SHAKESPEARE. În românește de Florian NICOLAU. Versiune scenică : Grigore GONȚA

1. În cabină cu Bastardul

Șerban Ionescu se prepară pentru premieră: Bastardul pune pe el niște ștrampi verzi, un tricou, cămașa „de epocă”, o bluză în falduri, pantalonii „de pe vremea regelui Ioan”, cizmele, curea-va lată cu pafta, își agată și sabia, se duce la machiaj, revine: e curat fiul nelegitim al lui Faulconbridge, băiatul lui Richard „Inimă de leu”, nepotul regelui Ioan. Îl întreb dacă e conștient cât de important este rolul: după unii comentatori ai lui Will, ar fi personajul principal, purtătorul de cuvânt al autorului. I-am adus niște plăcinte cu mere, dar „nu servește”: înaintea unei premiere nu mănânc toată ziua. E o fire extrem de emolivă, acest actor, lansat de filmul românesc drept „bărbat tare”. Intră în cabină o „cochetă doamnă franceză” (Magda Catone — soția Bastardului, în viața de zi cu zi) care — bineînțeles — cochetază cu soțul, ca să-i mai treacă emoțiile.

Ca bastard-purtător de cuvânt al autorului, ce-ai reținut din acest **Rege Ioan**? O mulțime de lucruri, că tragem de mult la premiera asta și ne-am băgat pînă în gît în istoria Angliei, în scrisul lui Shakespeare, în tot felul de incurcăături. Nu vreau să fac pe intelectualul... Nici nu pot să te oblig. Dar fii atent: un geniu nu se incurcă în mărunțșuri! Mie îmi spui? Nu, despre Shakespeare vorbesc: în piesă el pomenește de gloanțe, de tunuri, deși praful de pușcă va fi inventat o sută de ani mai târziu, în același timp însă, în replica mea din II, 1, 561—598, vorbește despre „bani”, „marfă”, „bunuri”, „profit”, toate incluse în „Commodity” — o genială disertație de economie politică

„Regele” și... colegii ascultînd, în culise, vocile scenei

de care poate bătrînul n-a fost conștient, dar cit de actuală este! Ce zici? Ce să spun? Asta-i Shakespeare. Și cînd te gîndești că mulți comentatori consideră **Regele Ioan** o piesă nereușită...

2. Pe urmele lui Henric, fiul regelui Ioan, și pe ale lui Arthur, nepotul regelui

Fiul regelui Ioan, moștenitorul tronului, este Alexandru Antoniu, elev în clasa a VII-a, la Școala nr. 118. E un băiețel isteț, care — prin cine știe ce noroc — a ajuns la 13 ani pe afiș alături de Silviu Stănculescu.

„Domnu' Titieni, care e student la I.A.T.C., mi-a spus că la teatrul ăsta e nevoie de cineva să-l joace pe Henric...” Nu mai spune?! „Pe cuvînt. Și m-am prezentat. Am și rămas, deoarece mi-a plăcut”. Vorbește din ce în ce mai corect, mai controlat, ca și cum ar avea inspecție la o oră de clasă. Ba chiar consideră necesar să se dea și puțin versat. „Eu știu vizavi de Teatrul Majestic (!), am văzut multe piese din acestea care tratează probleme din viața de zi cu zi, adică despre vremea noastră. Piesa aceasta, în care joc, se ocupă de trecut, adică de istorie, dar cred că și ea este bună pentru că eu voi învăța istoria ceva mai încolo, la liceu, deci îmi va folosi. De aceea îmi place foarte mult”.

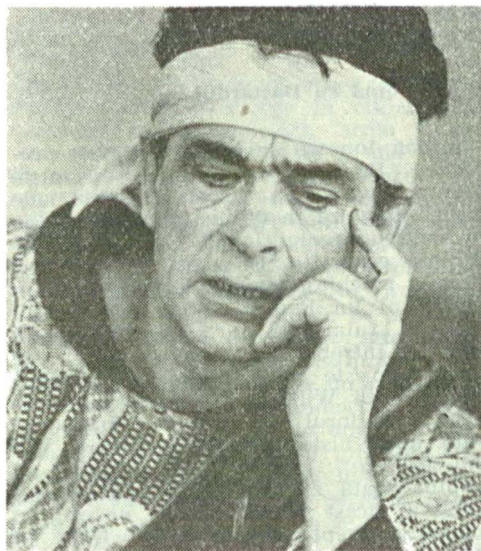
De Arthur ce știi? „Foarte puține, că a fost înlocuit după accident... Știu doar că-l cheamă Mircică.” Sîntem deci și pe urmele lui Mircică, ale lui Arthur adică, duce de Bretania și nepot al regelui... Îl găsăm la cabină, împreună cu mama lui, vreau să zic mama naturală, din secolul nostru, mai emoționată decît fiul care joacă. Știi că mori în piesa asta? „Cum o să mor... mă prefac”. Acesta-i punctul de vedere, realist, al „actorului” care-l joacă pe Arthur: elevul Mircea Vilcea, din clasa a III-a, Școala nr. 45. În rest, o deplină conștiință artistică. „M-a solicitat Gonța... Am văzut ceva piese de teatru... Ultima: **Vrăjitorul din Oz**”. Îi place mai mult în culise, ceea ce confirmă perfect hazul scenei în care Filip, regele Franței, îl caută peste tot pentru a-l prezenta cetățenilor Anversului, Mircică s-a îndrăgostit de toți actorii, dar mai ales de Racoți (nu pentru că ar fi primul cetățean al cetății).

3. Din dramele montării unui spectacol greu la... Comedia

La **premieră s-a prezentat, modest, cu mina în gips, și „prima distribuție”** a lui Arthur, elevul Mihai Stoian. La o repetiție a fost accidentat, și-a rupt mina în

Sanda Toma — o regină-mamă lucidă

Regele Angliei îi provoacă dureri de cap regelui Franței — Iurie Darie

La Shakespeare și copiii mici visează regate

Adina Popescu, supărată pe „bas-tard“

Sorin Gheorghiu : „Piesa asta ne-a consumat pe toți“

timp ce se străduia... să moară. **Regele Ioan**, cu viața lui agitată, cu epoca lui plină de lupte, crime, răpiri, a pus la grea încercare trupa Teatrului de Comedie, aproape integral distribuită în acest spectacol. Anul trecut, tot la o repetiție, Silviu Stănculescu a făcut fisură de calcanu, Daniel Tomescu, care juca un trimis englez, e acum în așteptarea unei operații — foarte grele! — la capul femural. Accident de repetiție și acesta, agravat pe fondul dezinteresului actorului pentru sănătatea lui și al dorinței (firești) de a juca. Dacă mai adăugăm vînatăile, julturile și altele (mărunte), vom avea o imagine clară a dificultăților de a-l juca pe Shakespeare cit mai fidel. Teatrul nu-i o glumă, chiar la Comedia.

În scenă se dau lupte, sînt cîteva șarje de atac și apărare, sînt dueluri, totul într-un decor în care efectele de lumină te pun descori în situația să confunzi o frînghie cu un stîlp de fier din structura de rezistență a construcției. Nimeni nu spune că nu-i spectaculos, dar cei care privesc se pot gîndi și la dificultatea de a juca în acest decor, cu costumele grele și armele asemenea. Am pus și eu mina pe un șteag englez : are, pe puțin, vreo 7 kg. Săbiile sînt ceva mai ușoare, merg pînă la 2 kg. Erau războaie grele pe vremuri, de aceea și bărbații arătau cum arătau. Bine că la montare a colaborat și un cascador, Ion Albu. A trecut și Oleg Danovschi, pentru partea de dans : în pauza dintre lupte, și englezii și francezii obișnuiau să tragă mici petreceri. Lumea nu s-a schimbat prea mult în cei șapte sute de ani.

4. În cabină cu regele Ioan

Și Silviu Stănculescu se îmbracă. Iși trage două genunchiere, ca un veritabil jucător de baschet. Ce-i cu astea ? Salvarea noastră ! De cîte ori ingenunchez, astea mă salvează. Eu ca eu, că-s mai suplu, dar să-l vezi pe Hubert (Dumitru Chesa) ! La gabaritul lui e destul de greu să fie fidel regelui, la cîte ingenuncheri are. În jurul lui Ioan mișună o mulțime de prieteni și admiratori : bineînțeles că au venit să ureze succes, dar vor și invitații. Directorul iese din pielea regelui și face o declarație de presă : consider mare lucru că revista „Teatrul“ se interesează de modul în care muncim. Cronicile, de obicei, dau verdicte. Sigur, sînt importante. Dar numai cu judecăți de valoare, publicul uită că teatrul înseamnă ceea ce vedeți : culise, efort, pasiune, talent, necazuri și bucurii, starea care acum ne ține pe toți în condiția de slujitori ai spectacolului.

Mă simt important, pun picior peste picior, dar nu mai am loc să întorc : intră Puiu Dănilă, succes, intră Șerban Ionescu, succes, intră Adina Popescu, face o glumă. Atmosferă frumoasă la Comedia, Molfeta, regizorul tehnic, a venit să-i ureze succes lui Gheorghe Crișmaru, mare jucător de tenis. Au ei felul lor de glume, pe care nu le știu, că nu-s din teatru. Crișmaru : auzi ce in pertinentă la Molfeta asta, să mă deranjeze cînd mă concentrez ! Du-te, domnule, ocupă-te de hîrțiile tale ! Am înțeles, maestre ! Au farmec. Cîndva, cine știe cînd, ar trebui să le scrie cineva o piesă în care publicul să-i afle așa cum sînt cu adevărat. Poate chiar Shakespeare ar trebui să încerce.

5. Pe urmele lui Grigore Gonța

Cînd regizorul dă în fiert (artistic), el se ridică de la locul lui din sală, urcă pe scenă și interpretează cam ce vrea să spună. Gonța e bun actor, așa că se înțelege repede ceea ce vrea.

Acum, în seara premierei, se simte cam în plus : dar firea lui (de pedant, bănuiesc) îl împinge mereu spre perfecțiune. Nu mă pricep dacă e bine sau nu, dar acum îi explică din nou lui Silviu Stănculescu că... „acolo... trebuie așa... și vezi... nuanța, asta e importantă”. Directorul aude (sau se preface că aude) și încuviințează în timp ce e machiat, iar vreo trei-patru persoane vorbesc simultan (cu el !), fiecare pe limba proprie.

Actrița Gabriela Popescu pregătindu-se de scena războiului

Mi-amintesc de o scenă cu haz de la repetiție : era pe 6 martie, într-o duminică. Lipsind instrumentiștii, Grigore Gonța a făcut — aproape întreaga repetiție — și pe toba și pe trompeta. A marcat, din gură, accentele instrumentelor. După el s-au luat și actorii : urmarea a fost că repetiția a mers perfect, chiar dacă cineva din afară s-ar fi tăvălit de ris. În teatru se fac multe meserii.

Și încă una : despre muncă, tot cu haz, Grigore Gonța îi explică lui Gheorghe Crișmaru cum se ține steagul francez. Actorul, mucalil, se face că nu pricepe. Regizorul insistă. Gheorghe Crișmaru insistă să nu priceapă. Și Gonța insistă, în detalii. În fine, Crișmaru se dă bătut. Sanda Toma (mama regelui), mereu pe fază la repetiții, îi dă un argument în plus lui Crișmaru : simte-te sfeșnic ! Cum ??? Sfetnic, adică sol.

6. În culisele premierei

În culisele premierei, acolo ar trebui să stea spectatorii măcar o dată. În felul ăsta s-ar îndrăgosti de teatru. Acolo lumea scenei se amestecă atît de mult cu viața reală încît nu mai știi ce e

adevărat și ce nu din teatru (ori din viață).

Cu Duțu Găitan vorbim de cunoștințe comune, cu Racoți de ciinele soacrei (mele !), cu Adina Popescu — care-mi spune că rolul ei amintește de romanța „Dă mamă cu biciu-n minc” — despre Adrian Enescu și vișt, cu Sanda Toma și Theo Cojocaru stabilim programul de vară la Costinești, în timp ce Titi Rucăreanu (care nu mai are țigări) fumează de la nea Costică, electricianul.

Alte subiecte : Loredana Groza, Steaua în finală, scena III, actul IV, ce bicicletă lustruiește „regizorul secund” (Rucăreanu are o marcă faină, „Altamira”) și multe altele. Cardinalul Pandulph (Aurel Gu-

rumia) îl interpelează pe Silviu Stănculescu la ieșirea din scenă : de unde vii ? Silviu, transpirat : ei, și eu, de colo... Marian Rilea (care va juca și-n **Scrisoarea pierdută** la Teatrul Mic) se exersează în comic — iese bine, în timp ce „cochetele doamne franceze” se pregătesc pentru final — ieșirea la aplauze.

Molfeta, prin microfonul de la scenă : Toată lumea ! Atenție ! Un minut pînă la final !

Regele Ioan a murit. Henric se urcă pe tron. Profetul din Pomfret, Petre Nicolae, debitează singura lui replică tare : Așa va fi ! Spectacolul s-a terminat. A fost greu, dar cine mai ține minte acum ?

Aplauzele sălii sînt ca primul țipăt pe care îl aude mama de la copilul ei : e fericită, copilul s-a născut. Fără nici o exagerare, așa e și aici, acest sentiment îl trăiesc actorii la o premieră.

După două minute de aplauze (poate mai mult), maestrul Hubert spune către englezi și francezi, deopotrivă : Hai, gata, vă ajunge, cît vreți să aplaude oamenii ăștia ?

Dac-ar fi după mine, ar mai trebui.

Mihai TATULICI
Fotografii de Dinu LAZĂR